

16. САБОР ПОЛИТИКОЛОГА

годишња међународна конференција Удружења за политичке науке Србије

The Serbian Political Science Association (SPSA) Annual International Conference

24 – 25. 9. 2022.

Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
University of Belgrade, Faculty of Political Science

ДРУШТВЕНА ПРАВДА У ПОСТ-КОМУНИСТИЧКИМ ДРУШТВИМА

SOCIAL JUSTICE IN POST-COMMUNIST SOCIETIES

КЊИГА САЖЕТАКА - BOOK OF ABSTRACTS

ОРГАНИЗАТОРИ

УПНС

УДРУЖЕЊЕ ЗА
ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ СРБИЈЕ
The Serbian Political Science
Association

ФАКУЛТЕТ
ПОЛИТИЧКИХ
НАУКА

КОНФЕРЕНЦИЈУ ПОДРЖАЛИ

FONDACIJA ZA
OTVORENO DRUŠTVO
SRBIJA

Фонд за науку
Републике Србије

RECLAIM

SOCIAL JUSTICE IN POST-COMMUNIST SOCIETIES

The 2022 Annual International Conference of the Serbian
Political Science Association

University of Belgrade – Faculty of Political Science
24-25 September 2022

BOOK OF ABSTRACTS

Preliminary edition

**DRUŠTVENA PRAVDA U POST-KOMUNISTIČKIM
DRUŠTVIMA**

Sabor politikologa, Udruženje za političke nauke Srbije

Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka
24-25. septembar 2022.

KNJIGA SAŽETAKA

Preliminarna verzija

ISBN 978-86-6425-101-3

**SOCIAL JUSTICE IN POST-COMMUNIST SOCIETIES -
BOOK OF ABSTRACTS**

**International Selection Committee/Međunarodni naučni
odbor**

Prof. Toni Rodon (Universitat Pompeu Fabra, Spain), Prof.
Sonja Grimm (Konstanz University, Germany), prof. Ana
Matan (University of Zagreb, Croatia), prof. Vesna Leskošek
(University of Ljubljana, Slovenia), prof. Đorđe Pavićević
(University of Belgrade, Serbia), prof. Bojan Vranić (University
of Belgrade, Serbia)

Cover page/Korice
Milan Smuđa

Publisher/Izdavač

Serbian Political Science Association (SPSA)
Udruženje za političke nauke Srbije (UPNS)

For Publisher/Za izdavača

Dušan Pavlović

Belgrade/Beograd

Snežana Đorđević

Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka

Ostvarivost ideala otvorenog i inkluzivnog grada (pravo na grad)

Predmet ovog članka je analiza značaja i ostvarivosti ideala otvorenog grada (koncept UN) i inkluzivnog grada (koncept demokratskog društva) u post-socijalističkim društvima. U savremenom neoliberalnom svetu, ovaj koncept, zbog velikih socijalnih raslojavanja i velikog jaza u redistribuciji, postaje sve interesantniji brojnim teoretičarima u oblasti urbane politikologije. Cilj ovog članka je da otvori najvažnije teme kojima se bavi savremena urbana politika: fenomen *privatizacije fonda stanova* u tranzicionim zemljama kao vid socijalne pravde, problem *dostupnosti stana* za socijalno ugoržene kategorije koje često obuhvataju veliki deo populacije i kvalitet i kapaciteti *socijalnog stanovanja* u tranzicionim zemljama (poređenje Beograd – Kopenhagen). Pored ovih tema članak analizira *ograđena naselja* kao indikator fenomen poništavanja socijal demokratskog koncepta mešovitog stanovanja kao i raširenost *džentrifikacije* kao raseljavanja siromašnih radi kreiranja ekskluzivnih rezidencijalnih i trgovačkih četvrti, kao i fenomen. U pogledu participativnosti, članak se bavi postojanjem *participativnog odlučivanja* i problemom zapuštanja i prodaje (privatizacije) *javnih prostora*, kao bitnih za susrete i druženje ljudi (slučaj urbanog pokreta „Zauzmi London“). Metod istraživanja: analiza i prikaz (sinteza) dometa savremenih studija u ovoj oblasti, uz neke indikativne studije slučajeva (dometi pokreta „Zauzmi London“ i afirmacija i inovativnost rešenja mešovitog i socijalnog stanovanja u Kopenhagenu uz komparaciju sa iskustvom Beograda). Komparativna metoda se koristi i za analizu fenomena participativnog odlučivanja i održavanja, obogaćivanja ili zapuštanja javnih prostora. Rezultat ovog članka je produbljena debata o ovim bitnim

temama u našoj naučnoj praksi, te da se po principu učenja iz iskustva dobre ili loše prakse izvedu zaključci i preporuke za izbor optimalne urbane i politike stanovanja.

Vujo Ilić

Univerzitet u Beogradu – Institut za filozofiju i društvenu teoriju

Ruralno-urbana polarizacija i demokratsko nazadovanje u Srbiji

Globalno demokratsko nazadovanje poslednjih decenija je u različitim kontekstima širom sveta bilo praćeno procesima društvene i političke polarizacije. Populistička retorika podela na “nas” i “njih” je podsticala polarizaciju oko već postojećih ili novih dimenzija. U jednom broju slučajeva, mobilizacija glasača odvijala se oko geografski i statusno određenih vrednosti i interesa, koji bi se mogli svesti na već postojeće razlike između gradskog i seoskog stanovništva. Razlike između birača u urbanim i ruralnim sredinama nisu u svim zemljama podjednako duboke, ali je potencijal za polarizaciju koja vodi demokratskom nazadovanju veći kada se kroz njih prelamaju ekonomska marginalizacija, posebno u procesima ekonomske tranzicije, kao i sukobi oko liberalnih i konzervativnih vrednosti. Cilj ovog rada je da ispita da li je u Srbiji, državi koja u poslednjoj deceniji prolazi kroz naglo demokratsko nazadovanje, moguće identifikovati obrasce urbano-ruralne polarizacije. U empirijskom delu rada prvo se analizira polarizacija kroz izbornu ponašanje u periodu od izbora 2012. do 2022. godine, korišćenjem podataka o glasanju na nivou biračkih mesta u gradskim i seoskim sredinama. Da bi se kontrolisala ostala objašnjenja izbornog ponašanja, u drugom delu se analiziraju stavovi birača, koristeći podatke iz anketnih istraživanja u periodu od 2012. do 2022. godine. Konačno, da bi se razumeli mehanizmi koji podstiču polarizaciju, u trećem delu se analiziraju strategije aktera iz partija vlasti i opozicije u

ovom periodu, kroz najvažnije ilustrativne slučajeve zastupanja interesa i vrednosti seoskih, odnosno gradskih birača. Preliminarni zaključci ovog rada trebalo bi da, koristeći podatke iz Srbije, informišu i podstaknu širu debatu o različitim oblicima političke polarizacije u državama koje prolaze kroz demokratsko nazadovanje, ali i o mogućim mehanizmima depolarizacije.

Andrea Matijević

Institut za političke studije, Srbija

Postsocijalistička transformacija: ekonomski rast i/ili rast ekonomske nejednakosti? Slučaj Republike bivše SFRJ

Proces tranzicije se, između ostalog, može shvatiti i kao proces transformacije države od glavnog kreatora i kontrolera ekonomskih aktivnosti ka država koja postoji paralelno sa slobodnim tržištem na koje nema gotovo nikakav uticaj. Jedan od osnovnih argumenata kojim se nalazi opravdati ideju tranzicije jeste viđenje prema kom državnim ekonomskim intervencijama umanjuje ekonomske performanse države, pre svega u kategorijama ekonomskog rasta. Ovim radom se, kroz slučaj bivše republike SFRJ (Bosne i Hercegovine, Severne Makedonije, Slovenije, Srbije, Hrvatske i Crne Gore) i njihovog procesa postsocijalističke transformacije preispitivanja vrednosti. Autor će uz pitanja ekonomskog rasta pažnju posvetiti i pitanjima rasta ekonomske nejednakosti ovih država u procesu postsocijalističke transformacije, odnosno tranzicije. Osnovna pretpostavka od kojeg autora se nalazi je sledeća: bez obzira na (relativno skroman) rast bruto domaćeg proizvoda po glavi stanovnika posmatranih država, proces tranzicije i sveopšte postsocijalističke ekonomske transformacije, državne vrednosti državne ekonomske transformacije i državne ekonomske transformacije. Iako studije koje se bave pitanjima međusobnih relacija ekonomskog rasta i rasta ekonomske nejednakosti ukazuju na to da relacija između ova dva

fenomena ne može biti jednostavno determinisana i data kao konačna, pojedini autori ipak smatraju da se rast ekonomske nejednakosti može smatrati faktorom ograničenja ekonomskog rasta. Upravo zbog toga će, i u ovom radu, argument o uzrokovanom rastu ekonomske nejednakosti poslužiti za preispitivanje politike tranzicije i postsocijalističke tranzicije imaju bivše SFRJ republike, ne samo izdržavanje ekonomske politike u skladu sa državnim zakonima i mogućnostima delovanja države i politike tranzicije.

Mohd Sajid

Shibli National College, Azamghar UP, India

Changing Paradigms of Social Justice Since the Collapse of Communism in Eastern Europe

Almost a quarter of a century ago, in the summer of 1989, Francis Fukuyama could boldly predict 'an unabashed victory of economic and political liberalism over communism and socialism. The triumph of the West' and Fukuyama's proclamation that 'the end point of mankind's ideological evolution' was 'the universalization of Western liberal democracy as the final form of human government to ensure social, political, and economic justice'. However, in the Twenty First century, the world looks different from the world imagined by Francis Fukuyama. In modern time, economic liberalism is a tarnished brand, while the proponents of 'state capitalism' in China and elsewhere openly deride Western democracy. The liberal democracy which promised the abolition of master slave relationship and foster a vision of egalitarian society is facing backlash. In this context, the author has tried to examine the changing paradigms of social justice since the collapse of communism in Eastern Europe, which encourage Francis Fukuyama to write 'End of the History?' in 1989.